
ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2018. – 2022.

ОШ „НАТА ЈЕЛИЧИЋ“

ШАБАЦ

САДРЖАЈ

➤ О ШКОЛИ	2
➤ 1.ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	4
➤ 2.НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	6
➤ 3.ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ	13
➤ 4.ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ	14
➤ 5.ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ	14
➤ 6.ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	16
➤ 7.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	19
➤ 8.ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ	26
➤ 9.ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРЈЕНТАЦИЈЕ	28
➤ 10.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ	29
➤ 11.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	31
➤ 12.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	33
➤ 13.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	34
➤ 14.ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	36
➤ 15.ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	40
➤ 16.ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ	42
➤ 17.ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	44
➤ 18.ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ	46
➤ 19.ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	46

О ШКОЛИ

Матична школа се налази у центру града, у месној заједници Камичак. У њеном саставу је издвојено одељење у Дреновцу.

Школа је почела са радом 1. септембра 1960. године, када је сазирана школска зграда. Због повећања броја ученика, указала се потреба за већим простором, тако да је 1970. године дограђена. Међутим, никада није урађена фискултурна сала. У првој години рада у школу је уписано 1147 ученика. Број ученика се мењао, последњих десетак година константно смањивао, да би школске 2018/19.године Школа имала 717 ученика и 73 запослена радника. Школа у Дреновцу постоји од 1828.године. Зграда у којој данас школа ради, сазирана је 1944.године. Са матичном школом у Шапцу интегрисана је 1969.године.

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ за израду Школског програма су следећи документи:

- **Закон о основама система образовања и васпитања („Сл.гласник РС“ бр.88/2017.)**
- **Закон о основном образовању и васпитању („Сл.гласник РС“ бр. 55/2013 и 101/2017.)**
- Правилник о плану наставе и учења за први циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за I разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 10/2017.)
- Правилник о наставном плану за други циклус образовања и васпитања и програму наставе и учења за V разред образовања и васпитања („Сл.гласник РС- Просветни гласник", бр. 6/2007, 2/2010, 7/2010-др.правилник, 3/2011- др.правилник,1/2013, 4/2014, 11/2016, 6/2017, 8/2017, 9/2017)

Приликом израде Школског програма користили су се и школски документи, а посебно Школски развојни план, као и резултати самовредновања.

ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА РАЗВОЈНИХ ЦИЉЕВА У ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Кључна област	Развојни циљ	Имплементација
Школски програм и годишњи план рада	Усклађивање Школског програма и Годишњег плана рада у циљу побољшања наставе	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање
Настава и учење	Побољшање квалитета наставе у стицању	У циљевима Школског програма, у делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних

	трајних и функционалних знања	предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање / посебан део међупредметне компетенције, корелација унутар предмета и са другим предметима, тематска, интердисциплинарна и пројектна настава /
Образовна постигнућа	Школске оцене и резултати су у складу са нивоом остварености образовних стандарда и постигнућа ученика	У делу Школског програма који се односи на програме обавезних и изборних предмета по разредима, са начинима и поступцима за њихово остваривање /евалуација, начин праћења, настава усмерена на исходе и стандарде, анализе у оквиру стручних већа и актива /
Подршка ученицима	Подстицање социјалног и личног развоја ученика кроз различите видове подршке	У циљевима Школског програма, плановима допунске и додатне наставе, Тима за подршку ученика, изради ИОП-а и индивидуализацији, посебним програмима у склопу Школског програма
Етос	Даље унапређење безбедности школе и стварање подстицајне и креативне атмосфере	У циљевима Школског програма и посебни програми у склопу Школског програма
Организација рада школе и руковођење	Побољшање ефикасности рада школе	Прожима се кроз цео Школски програм
Ресурси	Људски и материјалнотехнички ресурси су у функцији квалитета рада школе	У циљевима и посебним програмима у склопу Школског програма

НАЧЕЛА НА КОЈИМА ЈЕ ПРОГРАМ УТЕМЕЉЕН:

- 1) усмерености на процесе и исходе учења;
- 2) заснованости на стандардима, уз систематско праћење и процењивање квалитета програма;
- 3) уважавања узрасних карактеристика у процесу стицања знања и вештина, формирања ставова и усвајања вредности код ученика;
- 4) хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру предмета и између различитих наставних предмета;
- 5) поштовања индивидуалних разлика међу ученицима у погледу начина учења и брзине напредовања, као и могућности личног избора у слободним активностима;
- 6) заснованости на партиципативним, кооперативним, активним и искуственим методама наставе и учења;
- 7) уважавања искуства, учења и знања која ученици стичу ван школе и њихово повезивање са садржајима наставе;
- 8) развијања позитивног односа ученика према школи и учењу, као и подстицања учениковог интересовања за учење и образовање у току целог живота;
- 9) коришћења позитивне повратне информације, похвале и награде као средства за мотивисање ученика;
- 10) уважавање узрасних карактеристика у процесу психофизичког развоја обезбеђивањем услова за живот и рад у школи.

1.ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- 1) Обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
- 2) Обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета, ученика и одраслог, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) Шири обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) Развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;

- 6) Континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) Развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) Пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета, ученика и одраслог, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) Развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- 10) Развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) Развијање позитивних људских вредности;
- 13) Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 14) Развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- 16) Развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) Повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) Повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

У изради програма посебно се водило рачуна о усмерености на постизање општих међупредметних компетенција:

- 1) компетенцији за учење
- 2) одговорно учење у демократском друштву
- 3) естетичка компетенција
- 4) комуникација
- 5) одговоран однос према окоolini
- 6) одговоран однос према здрављу
- 7) предузимљивост и оријентација ка предузетништву
- 8) рад са подацима и информацијама
- 9) решавање проблема
- 10) сарадња
- 11) дигитална компетенција

Компетенције се развијају кроз наставу свих предмета и примењују у разним ситуацијама при решавању различитих проблема и задатака. Опште предметне компетенције и специфичне предметне компетенције биће посебно издвојене у годишњим плановима рада.

ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА

Школски програм се реализује у периоду од четири године, односно од почетка школске 2018/2019. године до краја школске 2021/2022. Године.

ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ПРОГРАМ РЕАЛИЗУЈЕ

Програм се реализује на српском језику.

2. НАСТАВНИ ПЛАН ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Школски програм се реализује у првом и другом циклусу. Први циклус траје у I, II, III и IV разреду, а други циклус у V, VI, VII и VIII разреду.

Напомена: у Школи сви ученици похађају наставу на српском језику, тако да је у свим табелама изостављен српски као нематерњи језик. Ако дође до промене урадиће се анекс на Школски програм и ове табеле изменити.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Енглески језик	2	72	2	72	2	72	2	72
3.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
4.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
5.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
6.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
8.	Физичко и здравствено васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
УКУПНО: А		19	684	20	720	20	720	20	720

Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање*	1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		1	36	1	36	1	36	1	36
УКУПНО А + Б		20	720	21	756	21	756	21	756

*Ученик бира један од понуђених програма

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	20	720	21	756	21	756	21	756
2.	Пројектна настава*	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
4.	Додатна настава	-	-	-	-	-	-	1	36
5.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	

*Пројектна настава је обавезна за све ученике

**Настава у природи се реализује у складу са одговарајућим правилником

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности*	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње		1-3 дана годишње	

*Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта

НАПОМЕНА: Примена овог плана почиње са првим разредом школске 2018/2019. године, а sukcesивно ће се уводити у наредне три године за II, III и IV разред.

У наредној табели је наставни план за II, III и IV разред који се примењује у школској 2018/2019. години и даље до измена програма.

Ред. бр.	А. ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
1.	Српски језик	5	180	5	180	нед.	год.
2.	Страни језик	2	72	2	72	5	180
3.	Математика	5	180	5	180	2	72
4.	Свет око нас	2	72	-	-	5	180
5.	Природа и друштво	-	-	2	72	-	-
6.	Ликовна култура	2	72	2	72	2	72
7.	Музичка култура	1	36	1	36	2	72
8.	Физичко и здравствено васп.	3	108	3	108	1	36
УКУПНО: А		20	720	20	720	20	720

Ред. бр.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	36	1	36
2.	Чувари природе, Народна традиција, Од играчке до рачунара	1	36	1	36	1	36
УКУПНО: Б		2	72	2	72	2	72
УКУПНО А + Б		22	792	22	792	22	792

Ред. бр.	В. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36
2.	Час одељењског старешине	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава / математика /	-	-	-	-	1	36
4.	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1	36	1	36	1	36
5.	Излети, школа у природи	1-10 дана годишње		1-10 дана годишње		1-10 дана годишње	
УКУПНО: В		3	108	3	108	3-4	108
УКУПНО: А + Б +В		25	900	25	900	25-26	900

Напомена: У Школи се од првог разреда изучава као страни језик енглески.

Напомена: У Школи је организован продужени боравак за ученике I и II разреда. Саставни део Школског програма је и програм рада продуженог боравка.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ПЕТИ И ШЕСТИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик и књижевност	5	180	4	144
2.	Страни језик	2	72	2	72
3.	Историја	1	36	2	72
4.	Географија	1	36	2	72
5.	Биологија	2	72	2	72
6.	Математика	4	144	4	144
7.	Информатика и рачунарство	1	36	1	36
8.	Техника и технологија	2	72	2	72
9.	Ликовна култура	2	72	1	36
10.	Музичка култура	2	72	1	36
11.	Физичко и здравствено васпитање	2	72+54*	2	72+54*

12.	Физика			2	72
УКУПНО: А		24	918	25	954
Б.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ					
1.	Верска настава/Грађанско васпитање**	1	36	1	36
2.	Други страни језик	2	72	2	72
УКУПНО: Б		3	108	3	108
УКУПНО: А + Б		27	1026	28	1062

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми и активности

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД		ШЕСТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	27	1026	28	1062
2.	Слободне наставне активности****	1	36	1	36
3.	Допунска настава	1	36	1	36
4.	Додатна настава	1	36	1	36

*Обавезне физичке активности реализују се у оквиру предмета Физичко и здравствено васпитање

**Ученик бира један од понуђених изборних наставних предмета

***Ученик бира страни језик са листе коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га као други страни језик

Напомена: У матичној школи се као ДРУГИ СТРАНИ ЈЕЗИК изучавају: руски, немачки и шпански језик, између којих се ученици и њихови родитељи опредељују. У издвојеном одељењу у Дреновцу се изучава руски језик.

****Слободне наставне активности Школа планира Школским програмом и Годишњим планом рада. Ученик обавезно бира једну активност са листе од три слободне наставне активности које Школа нуди следеће предмете:

Разред	Предмети
--------	----------

I - IV	Лепо писање, Народна традиција, Чувари природе
V – VI	Свакодневни живот у прошлости, Хор и оркестар, Цртање, сликање, вајање, Чувари природе
VII - VIII	Информатика, Свакодневни живот у прошлости, Хор и оркестар, Цртање, сликање, вајање

*****Ваннаставне активности могу да буду: друштвене, уметничке, техничке, хуманитарне, културне, као и друге активности у складу са простором и људским ресурсима школе

Напомена: У Школском програму прецизиране су у посебном делу ваннаставне активности, генерално организоване кроз рад низа секција.

НАПОМЕНА: Примена плана почиње са петим разредом школске 2018/2019. године, такође се део плана примењује од исте године и у шестом разреду и то за три обавезна наставна предмета (Информатика и програмирање, Техника и технологија и Физичко и здравствено васпитање), измену назива предмета (Српског језика у Српски језик и књижевност) и увођење, уместо другог изборног предмета, Слободне наставне активности. Све остале измене у VI, VII и VIII разреду сукцесивно ће се уводити у наредне три године.

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА СЕДМИ И ОСМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Ред. бр.	А.ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	4	144	4	136
2.	Страни језик	2	72	2	72
3.	Ликовна култура	1	36	1	34
4.	Музичка култура	1	36	1	34
5.	Историја	2	72	2	68
6.	Географија	2	72	2	68
7.	Физика	2	72	2	68
8.	Математика	2	144	2	136
9.	Биологија	2	72	2	34
10.	Хемија	2	72	2	68
11.	Техничко и инфроматичкообразовање	2	72	2	68
12.	Физичко васпитање	2	72	2	68
УКУПНО: А		26	936	26	884

	Б.ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ				
1.	Верска настава/Грађанско васпитање	1	36	1	34
2.	Страни језик	2	72	2	68
3.	Физичко васпитање-изабарани спорт	1	36	1	34
УКУПНО: Б		4	144	4	136
УКУПНО: А + Б		30	1080	30	1020
	В.ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ				
1.	Свакодневни живот у прошлости	1	36	1	34
2.	Цртање, сликање и вајање	1	36	1	34
3.	Физичко васпитање-изабарани спорт	1	36	1	34
4.	Хор и оркестар	1	36	1	34
5.	Информатика и рачунарство	1	36	1	34
6.	Шах	1	36	1	34
7.	Домаћинство	1	36	1	34
УКУПНО: В		1	36	1	34
УКУПНО: А + Б + В		31	1116	31	1054

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни и изборни наставни предмети

Ред. бр.	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	31	1116	31	1054
2.	Допунска настава	1	36	1	34
3.	Додатни рад	1	36	1	34

Ред. бр.	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД		ОСМИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.
1.	Обавезне ваннаставне активности:				
	А)Час одељењског старешине	1	36	1	34
2.	Слободне активности:	1	36	1	34
	Б)Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72	1-2	34-68
	В)Екскурзије	до 2 дана		до 3 дана	

3. ПРОГРАМИ ОБАВЕЗНИХ И ИЗБОРНИХ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА, СА НАЧИНИМА И ПОСТУПЦИМА ЗА ЊИХОВО ОСТВАРИВАЊЕ

Програми обавезних и изборних предмета су сачињени на основу следећих правилника:

- **Правилник о наставном плану и програму за први и други разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 10/04, 20/04, 1/05, 3/06, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 3/11, 7/11, 1/13, 4/13, 14/13, 5/14, 11/14, 11/16 и 6/17)
- **Правилник о наставном плану и програму за први, други, трећи и четврти разред основног образовања и васпитања и наставном програму за трећи разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 1/05, 15/06, 2/08, 2/10, 7/10, 7/11, 1/13 и 11/14 и 11/16)
- **Правилник о плану наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за први разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, број 10/17)
- **Правилник о наставном плану и програму за четврти разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, 3/06, 15/06, 2/08, 3/11, 7/11, 1/13, 11/14, 11/16 и 7/17)
- **Правилник о наставном плану за други циклус основног образовања и васпитања и наставном програму за пети разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 6/07, 2/10, 3/11, 1/13, 4/13, 11/16, 6/17, 8/17 и 9/17)
- **Правилник о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“ бр.5/08, бр.3/11, бр.1/13,бр.5/14, бр.11/16 и 11/16-др.пр.с; бр.3/18)
- **Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 6/09, 3/11, 8/13, 11/16 и 11/16-др.пропис)
- **Правилник о наставном програму за осми разред основног образовања и васпитања** („Просветни гласник“, бр. 2/10, 3/11, 8/13, 5/14, 11/16, 11/16, 7/17)
- **Правилни о наставном плану и програму предмета Грађанско васпитање – сазнање о себи и другима** („Просветни гласник“, број 5/01; бр. 8/03; бр. 20/04; бр.15/05; “, бр.7/07; бр.6/08)
- **Правилник о наставном плану и програму предмета Верска настава за четврти разред основне школе** („Службени гласник РС- „Просветни гласник“ бр.23/04; бр.9/05; бр. 2/08; бр.7/08)
- **Правилник о општим стандардима постигнућа за крај основног образовања за страни језик - (Сл.гл. 78/2017.)**

4. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

ЦИЉ допунске наставе и додатног рада је да пружи помоћ и подршку ученицима чије способности и могућности одступају од просечне категорије ученика. Узима се у обзир средина у којој ученици живе, ниво мотивисаности и аспирације, као и интересовања за наставне предмете. Овим програмима се постиже индивидуализација у знатно већој мери од редовне наставе.

При планирању ових облика рада полазимо од узраста ученика, њихових могућности и мотивисаности.

Допунска настава је намењена ученицима који из објективних разлога у редовној настави не постижу задовољавајуће резултате. Планови допунске наставе су у корелацији са месечним плановима рада наставника. Најважнији принцип у реализацији допунске наставе је индивидуализација рада са ученицима који отежано напредују. Циљ овог облика наставе је да се ученицима омогући да усвоје знања са основног нивоа, како би могли неометано да прате наставу и напредују у складу са својим могућностима.

Додатни рад се организује за ученике 4-8. разреда, надпросечних способности и посебних интересовања за неки од наставних предмета. Циљ додатног рада је продубљивање и проширивање знања из свих програмских подручја, или неких подручја редовне наставе. Поред тога утиче на јачања ученичког самопоуздања, мотивације и жеље за оптимално напредовање. Додатни рад може да припрема даровите ученике за учешће на такмичењима, тако да су планови додатне наставе најчешће усклађени са плановима рада стручних друштава.

Сваке школске године се годишњим планом дефинишу конкретне потребе и распоред допунске и додатне наставе по разредима и предметима.

5. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

ЦИЉ: Циљ програма културних активности је да допринесе укључивању и информисању ученика о културним дешавањима и важним датумима, да унапреди наставни процес и повећа мотивацију за учење.

ЗАДАЦИ:

- Стварање навика код ученика за праћење културних дешавања у школи и ван школе.
- Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети бољем раду школе.

Време реализације	Активности/теме	Носиоци реализације
Септембар	Свечани пријем првака	Стручно веће учитеља 4. разр. Стручно веће уметности и вештина
8. септембар	Обележавање Дана писмености	Библиотекар, наставници српског језика, Стручно веће учитеља
3. недеља септембра	Чивијашки карневал	Стручно веће 4. и 2. раз. Наставници енглеског језика, ТОШ
26. септембар	Дан европских језика	Стручно веће за стране језике, наставници српског језика, библиотекар Културни центар Шабац
Током године	Активности секције "Млади волонтери"	Координатори секције "Волонтер у срцу" Културни центар, Геронтолошки центар
Прва седмица у октобру	Дечија недеља	Млађи разреди, ученици у учитељи Наставници страног језика Црвени крст Културни центар Библиотека шабачка
Октобар	Промоција школског часописа Израда новог часописа	Тим за промоцију школе Тим за културну јавну делатност Стручно веће наставника српског језика
Новембар и децембар	-Дан људских права -Фестивал науке у Београду -Светски дан науке -Дан толеранције -Дан волонтера	Стручно веће страних језика Сва стручна већа Стручно веће прир. наука Културни центар Шабац РЦСУ, Музеј, Библиотека шабачка, Центар за социјални рад
Децембар	Дан школе	Тим за организацију Дана школе Тим за промоцију школе
Крај децембра и почетак јануара	Нова година и Божић	Стручно веће страних језика Стручно веће учитеља 3. раз.
27. јануар	Прослава школске славе Светог Саве	Вероучитељ Тим за промоцију школе Тим за културну и јавну делатност
Март	Осми март- Дан жена	Учитељи, наставници библиотекар

Април	Ускрс	Стручно веће учитеља 2. раз, библиотекар, вероучитељ
Мај-јун	Прослава матуре	Директор помоћник директора одељењске старешине 8. раз.
Током године	Позоришне представе, изложбе, трибине, радионице, предавања, промоције	Тим за културну и јавну делатност, учитељи, наставници Културни центар Шабац, Архив, Музеј, Библиотека, РЦСУ
Током године	Екскурзије ученика	Помоћник директора наставници географије и историје, учитељи, одељењске старешине
6. јун	Дан руског језика	Наставници руског језика
Јун	Најбољи међу нама, свечана додела диплома	директор, помоћник директора наставници Тим за промоцију ученичких постигнућа

6. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

ЦИЉ програма школског спорта и спортских активности, као дела наставе физичког васпитања, јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима, повезаним са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика(когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада. Бављење школским спортом може обезбедити стимулативну физичку активност за правилан раст и развој, делује превентивно и корективно код појаве телесних деформитета, развија здравствено одговорно понашање и правилне навике у исхрани. Делује превентивно код проблема насиља у школи, малолетничке деликвенције, злоупотребе алкохола, дрога и дувана. Школски спорт и физичко васпитање доприносе образовном постигнућу школе: побољшавају концентрацију, памћење, понашање и школско постигнуће ученика. Бављење школским спортом позитивно утиче на успех у школи, образовне аспирације, самопоштовање и радну етику младих.

Школски спорт у први план истиче учествовање и висок ниво активности свих учесника, уз коришћење инклузивних стратегија које свим учесницима омогућавају да доживе успех, што промовише активно учествовање ученика. У школском спорту нагласак није на селекцији, али то не значи да он нема важну улогу индентификацији надарених и талентованих ученика, којима је потребно обезбедити додатни изазов кроз такмичења за репрезентацију школе и усмеравање

на спортске клубове. Допринос школа индентификацији спортских талената посебно је важан у млађим школским узрастима. Бављење школским спортом треба да буде забавно, пријатно искуство, које укључује игру, дружење, узајамно помагање, и наравно, учење и напредовање у складу са могућностима. Школски спорт одликује балансиран приступ школском, спортском и личном развоју ученика. Важан је и процес, само бављење спортом, напор који се улаже, радост због нечега што се научило, а не само продукт, резултат, освојено место, медаља. У циљу да се што више деце укључи, школски спорт треба прилагодити деци, тако да деца не морају да се баве верзијом спорта за одрасле. Тиме би се избегли бројни проблеми везани за претеране физичке захтеве, сложена правила, превише такмичења, елиминацију, недовољно забаве, такмичарски притисак. Код ученика треба формирати трајно интересовање за бављењем спортом, што доприноси здравијем и квалитетнијем начину живота.

САДРЖАЈ И НАЧИН ОРГАНИЗОВАЊА

У млађим разредима основне школе, школски спорт има основу у природним, функционалним и елементарним кретањима. У оквиру наставе физичког васпитања треба научити основне покрете трчања, скакања, бацања, хватања, гађања, пењања, котрљања и друге, и применити их у организовању елементарних игара. Елементарне игре могу бити без реквизита, примењујући само функционалне покрете тела, или са реквизитима као што су лопте, вијаче, палице, чуњеви, шипке и конопци за пењање, мердевине и друго. Користити полигон као облик рада на часу. Кросеве и трке у природи организовати на тај начин да се ученици не такмиче нужно једни против других, већ да заједно учествују у решавању постављених задатака. Кроз сарадњу са наставницима предметне наставе и родитељима, унапредити квалитет наставе организовањем угледних часова, омогућити адекватну идентификацију младих талената, побољшање материјално-техничких средстава и применити инклузивни модел наставе.

У старијим разредима основне школе, школски спорт заступљен је у оквиру наставних и ванаставних активности. Наставни план и програм физичког васпитања обухвата два часа недељно садржаја из атлетике, гимнастике и спортских игара, и у зависности од материјално-техничких услова, одређене садржаје из пливања, народних плесова, стоног тениса. Ученици имају и један час недељно изабраног спорта где се ради само одређена спортска грана. Спортска такмичења усмерити ка побољшању личних постигнућа и мотивације ученика, а када ученици постигну потребан степен спортске вештине и знања организовати такмичења на више нивоа, одељенском, разредном и школском. Задржати елемент такмичења да се буде бољи од предходног личног постигнућа, да се стално тежи напредовању и усавршавању. Приликом организовања такмичења у спортским гранама, у оквиру одељења, сваком ученику, без обзира на тренутни степен спортског знања и на основу личних склоности, одредити улогу и прилагодити циљеве и задатке. Повећањем оквира такмичења, извршити одговарајућу селекцију која ће репрезентовати школу на спортским такмичењима. Кроз спортске секције радити са свом децом која су заинтересована за додатну физичку активност, примењујући њима адекватне методе и средства рада. Такође, радити појачано са ученицима који су бољих моторичких и спортских способности.

Периодично организовати школска такмичења у индивидуалним и тимским спортовима у оквиру одељења и између одељења. У складу са календаром спортских такмичења датим од стране Спортског савеза, узети учешће на међушколским такмичењима. И, када постоји могућност, организовати такмичења без обзира на календар. Организовати спортске дане, мини олимпијске игре, турнире и првенства током целе школске године.

Личним примером, иницијативом и појачаним ангажовањем, наставник физичког васпитања треба да ученицима пружи позитиван пример спортског начина живота. Промовисати значај бављења спортом пружањем теоретских знања, путем организовања предавања са мултимедијалним садржајем, упућивања ученика на друге изворе информација (књиге, часописе, интернет). Организовати посете ученика актуелним спортским дешавањима и такмичењима, као и гостовање успешних спортиста и спортских радника.

У сарадњи са руководством школе, родитељима и локалном самоуправом, радити на побољшању материјално-техничких услова за програм школског спорта и спортских активности. Сталним ангажовањем унапредити радну средину и квалитет наставе.

Најмање једном у току полугодишта организовати недељу школског спорта. Недеља школског спорта обухвата такмичења свих ученика у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика. Ученици могу учествовати на такмичењима у индивидуалним и тимским спортовима, турнирског или првенственог карактера, са, ако је то потребно, коригованим правилима и условима такмичења, учествовати у организацији, суђењу и администрацији такмичења. Пре такмичења, заједно са ученицима, родитељима и локалном самоуправом, обезбедити материјално-техничке услове. За ученике млађих разреда организовати такмичења полигонског типа, мини олимпијске игре и такмичења у елементарним играма. За суђење и администрацију упослити ученике старијих разреда. Организовати трку задовољства са наградама. У старијим разредима организовати турнире у спортским играма и првенства у индивидуалним спортовима. Одредити ученике за суђење и административне послове (бележење и праћење учесника и резултата). Ученицима са слабијим моторичким вештинама пронаћи адекватну улогу.

Школски спорт у први план истиче учествовање и висок ниво активности свих учесника, уз коришћење инклузивних стратегија које свим учесницима омогућавају да доживе успех, што промовише активно учествовање ученика.

Узраст	Организација рада	Садржај рада
1 - 2 разред	Спортски дан	Елементарне игре у групи.
	Спортске секције	Такмичење унутар одељења
	Одлазак у природу, излет	Пешачење, упознавање са околином, повезивање градива са другим предметима
	Школска такмичења	Организација школских такмичења, и селекција такмичара за међушколска такмичења
3 - 4 разред	Спортски дан	Спортски полигон такмичење, штафетне игрице такмичење.
	Спортске секције	Такмичење између одељења, спортске игре,
	Дан ван школе	Пешачење, оријентација у природи,

		повезивање са другим предметима
	Школска и међушколска такмичења	Организација такмичења и селекција спортиста
5 - 8 разред	Спортске секције	Такмичење у оквиру и између одељења. Селекција спортских екипа. Организовање школских турнира. Напредна обука технике и тактике за надарене ученике.
	Спортски дан	Турнири у спортским играма. Напредни спортски полигон.
	Одлазак на базен	У оквиру спортске секције или часа изабраног спорта. Обука непливача и усавршавање пливачких техника.
	Школска и међушколска такмичења	Организација такмичења и селекција спортиста
	Излети, планинарење, скијање, клизање	У договору са ученицима, и уз сагласност родитеља, организовање занимљивих ваннаставних активности.

7. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД НАСИЉА, ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Програм се заснива на следећим документима: Посебном протоколу за заштиту деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама, Приручнику за примену посебног протокола и Правилнику о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање којим је прецизирана улога свих који су укључени у живот и рад школе. Школа је формирала Тим за заштиту ученика од насиља, који је израдио овај Програм, као саставни део Школског програма.

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Програм заштите ученика од насиља има као општи циљ унапређивање квалитета живота ученика у школи применом мера превенције, ради стварања безбедне средине, и мера интервенције у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање ученика.

Специфични циљеви Програма у превенцији су следећи:

- Подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања
- Идентификација безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење евидентирањем критичних места у школи, анкетањем ученика, наставника и родитеља
- Унапређење способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља
- Пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу
- Изграђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду
- Дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе
- Сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора
- Сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

Ред број	ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Обрада тема у оквиру ЧОС које се односе на упознавање са правилима понашања у школи и израду одељењских правила; теме везане за другарство, узајамно уважавање, толеранцију; теме везане за ненасилно решавање сукоба	часови одељењског старешине и радионице	-одељењске старешине, стручни сарадници	-током целе године, према плановима рада одељењског старешине

2.	Теме везане за насиље, посебно електронско насиље, трговину људима, опсаности од злоупотребе психоактивних супстанци и алкохола, дискриминације, затим поступање установе, мере	часови одељењског старешине и радионице	представници локалне средине, одељењске старешине	-током целе године, према плановима ЧОС-а и плану лица из локалне средине
3.	Рад у области културних, спортских, хуманитарних и других активности уз укључивање ученика у разноврсне садржаје	програми у оквиру Дечје недеље -обележавање Дана школе и Светог Саве -учешће у хуманитарним акцијама -учешће на разним конкурсима -учешће на такмичењима -спортски турнири -обележавање значајних датума на ЧОС-у -посете биоскопу, позоришту, библиотеци -постављање изложби радова ученика у холловима школе и друге активности	-одељеске старешине - руководиоци секција -Тим	-током целе године, према Годишњем плану рада школе
4.	Рад са родитељима ученика који испољавају проблеме у понашању	-појачан васпитни рад кроз информисање, договарање о даљем поступању и сарадњи	-одељески старешина и стручни сарадници	- током године
5.	Рад са ученицима члановима парламента	-хуманитарна акција друг-другу и друге сличне акције	-чланови парламента и наставници који	-октобар и током године
6.	Сарадња са локалном средином – Домом здравља , Патронажном службом, Заводом за заштиту здравља, Школском управом, Центром за социјални рад, Општином, Црвеним крстом, спортским клубовима и удружењима, библиотеком, МУП-ом ...	договори, анализе, предавања и радионице за ученике, реализација заједничких активности	-директор -наставници - одељеске старешине -Тим -сарадници из локалне средине	током године према планираним активностима и по потреби

7.	Упознавање родитеља са Посебним протоколом о заштити деце- родитељи ученика I разреда – по потрби и у другим одељењима	родитељски састанци	-одељењске старешине	I разред новембар, а за остала у току године
9.	Упознавање ученика са Посебним протоколом о заштити деце и поступању у установи у одговору на насиље злостављање и занемаривање и забрану дискриминације за I и V разред	на часовима одељењског старешине	одељењске старешине	током године
11.	Стручно усавршавање наставника / број семинара и наставника који их похађају зависи од буџетских средстава /	Семинари везани за превенцију насиља и рад са одељењем	Тим за ЗДНЗЗ	-током године
12.	Идентификовање и рано препознавање ризика од насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	-разговор одељењских старешина и утврђивање стања у одељењима	чланови Тима и одељењске старешине	-током године
13.	Предлози Тима о мерама за превенцију и заштиту одељења у којима је утврђена присутност ризика од појаве насиља, злостављања и дискриминације	-седница Тима	Тим	током године
14.	Предлози Тима за побољшање ситуације и извештај о раду Тима	-у писменој форми подноси се извештај директору два пута годишње	Тим	јануар и јун
15.	Извештавање органа управљања, Савета родитеља и ученичког парламента о раду Тима	-на седницама	директор школе	Према ГП
	ИНТЕРВЕНТНЕ АКТИВНОСТИ	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања или	-прикупљањем информација	-Тим и сви запослени	-редовно током године

	занемаривања и дискриминације			
2.	Прекид насиља и смиривање учесника	-на месту дешавања раздвојити сукобљене и по потеби пружити или обезбедити потребну помоћ	сви запослени у установи	-у моменту дешавања
3.	Обавештавање родитеља	-телефонским путем или писмено	-одељењски старешина Тим, директор	-одмах после прекида и смиривања или по сазнању
4.	Консултације у вези насиља које се десило / околности, анализа чињеница, процена нивоа /	-разговор и анализа ситуације	одељењски старешина, дежурни наставник, стручни сарадници, Тим	-непосредно после дешавања
5.	Појачан васпитни рад са ученицима који су извршили први ниво насиља	-разговор са починиоцима насиља -разговор са ученицима који су трпили насиље -разговор са ученицима сведоцима насиља и целим одељењем -разговор са родитељима	-одељењски старешина и родитељ	-увек када се деси насиље
6.	Евиденција и праћење понашања ученика у насиљу првог нивоа и извештавање Тима	-евиденција насиља -праћење мера -писани извештај Тиму на крају тромесечја	-одељењски старешина	-код сваке појаве насиља првог нивоа
7.	Појачан васпитни рад са ученицима који су поновили насиље првог нивоа	-прикупљање информација и разговори одељењског старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима и даљи васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитнодисциплински поступак	-одељењски старешине - стручни сарадници - остали чланови Тима -директор -родитељ	-увек када одељењски старешине процени да је овај рад неопходан, рад код једном или неколико пута поновљеног насиља првог нивоа

8.	Послови везани за процедуре насиља другог нивоа	-изјаве ученика у присуству родитеља о самој ситуацији - прикупљање осталих података - разговори одељењског старешине и стручних сарадника са учеником и родитељима - даљи појачан васпитни рад са учеником и одељењем -по потреби директор покреће васпитнодисциплински поступак	-одељењски старешине -стручни сарадници -остали чланови Тима -родитељ	-увек када се деси насиље другог нивоа
9.	Израда оперативног плана заштите за ученика- ученике	-планови за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадници, директор, родитељ и др.	-у сваком насиљу другог нивоа
10.	Послови везани за процедуре насиља трећег нивоа	-послови око прикупљања инфромација -изјаве о насиљу ученика коју он даје директора у присуству стручног сарадника и родитеља -директор покреће васпитнодисциплински поступак -изрицање мере - инфромисање, по потреби укључивање и сарадња са Центром за социјални рад, здравственим службама, полицијом, Школском управом и другим организацијама -појачан васпитни рад са учеником	-одељењски старешине - стручни сарадник, -остали чланови Тима -директор -родитељ - представници других организација	-увек када се деси насиље трећег нивоа
11.	Подношење пријава надлежним органима, организацијама и службама и обавештавање Школске управе о насиљу трећег нивоа	-пре подношења пријаве разговор са родитељима - писмена пријава -писмено обавештење	директор школе	-у року од 24 сата

12.	Израда оперативног плана заштите за ученика-ученике	-плани за сваког ученика појединачно	Тим за заштиту / ОС, стручни сарадник, директор, родитељ и др.	-у сваком насиљу трећег нивоа
13.	Информисање Центра за социјални рад и полиције о сумња или сазнање о насиљу, злостављања или занемаривању и дискриминације коју ученик трпи у породици	-писмено обавештење	-директор школе	- када се сумња или се утврди да постоји такво насиље
14.	Обавештавање родитеља и полиције када постоји сумња да насилни догађај има елементе кривичног дела или прекршаја	-писмено обавештење	-директор школе	- када се сумња или утврди да насиље има елементе кривичног дела или прекршаја
15.	Послови везани за процедуру када је запослени починилац насиља, злостављања и занемаривања и дискриминације	-директор школе предузима мере према запосленом, а са дететом процедура заштите	-директор школе	- када је запослени починиоц
16.	Обавештавање полиције када је родитељ починилац насиља и злостављања или дискриминације према запосленом	-позивање полиције	-директор, -секретар, -дежурни наставник -чланови Тима	-одмах када се насиље деси
17.	Обавештавање родитеља, по потреби и полиције и Центра за социјални рад о насиљу ученика према запосленом - покретање васпитнодисциплинског поступка за тог или те ученике -изрицање васпитно-дисциплинске мере у складу са Законом	-обавештавање родитеља и надлежних институција -рад на процедури покретања васпитно-дисциплинског поступка и изрицања васпитно-дисциплинске мере на седници Наставничког већа	-директор школе -директор и остали учесници у васпитно-дисциплинском поступку	-одмах када се насиље деси
18.	Обавештавање родитеља, полиције и Центра за социјални рад о сумњи да је починилац насиља треће одрасло лице	-усмено и писмено обавештавање	-директор школе	-одмах по сазнању

ЕВИДЕНЦИЈА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Запослени у школи – одељенски старешина, педагог, психолог, директор – у обавези су да воде евиденцију о појавама насиља. Документацију о случајевима насиља достављају Тиму за заштиту ученика од насиља, који ту документацију чува и периодично анализира учесталост, појавне облике и последице насилних понашања, како би се пратило стање безбедности у школи. Установљен је евиденциони лист за ту намену.

8. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

МЛАЂИ РАЗРЕДИ

Учитељ ће на нивоу свог одељења реализовати различите слободне активности које су према садржајима груписане у културне, научне и спортске (ликовну, музичку, драмско-рецитаторску, литерарну, спортску и еколошку).

ЦИЉ је подстицање индивидуалних склоности, интересовања и креативности ученика, проширивање њихових знања које се надограђује на оно што се стиче током редовне наставе, као и дружење, разонода и игра са вршњацима.

ЗАДАЦИ:

- задовољавање социјалних потреба за потврђивањем
- естетско и креативно изражавање
- подстицање стваралачког ангажовања
- неговање другарства
- развијање радозналости
- развијање еколошке свести

Активности	Начин остваривања програма	Број часова
ЛИКОВНА	Ликовни радови, ликовне радионице	6
МУЗИЧКА	Песме и игре	6
ДРАМСКО-РЕЦИТАТОРСКА	Посета позоришту, глума, рецитовање, такмичење	6

ЛИТЕРАРНА	Литерарни радови, дружење са песником, читање дечје штампе	6
СПОРТСКА	Спортске игре, такмичења	6
ЕКОЛОШКА	Изложба кућних љубимаца, панои, еколошке радионице	6
	УКУПНО	36

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Спортска активност ће се реализовати кроз развијање физичких способности; усвајање моторичких знања, умења и навика; елементарних игара и плес. У оквиру ових активности ће се организовати и спортска такмичења како у оквиру школе тако и на нивоу града, а и шире.

Ликовна активност – ученици ће користити различите материјале цртања и сликања као и вајања. У оквиру одељења ће се организовати изложбе дечјих радова, а и у школи, на одређену тему.

Имаће и ту могућност да им радови буду у локалним штампаним медијима, а и да учествују на ликовним конкурсима.

Драмско-рецитаторска активност – казивање напамет научених текстова, сценско приказивање драмског текста. Ученици ће учествовати у одељењским и школским приредбама, као и на такмичењу из рецитовања које се организује на нивоу града, а и шире. Ученици ће имати прилику да се упознају и друже са песником или песникињом.

Литерарна активност – у зависности од одељења реализоваће се у другом полугодишту када се савлада читање и писање. Деца која су напреднија писаће краће текстове на одеђену тему и у првом полугодишту. Дечији радови ће бити изложени у учионици, школи, школском часопису и у локалним штампаним медијима.

Музичка активност – певање песама различитог садржаја и расположења, народни плес-коло и модерни плес. Хор наступа на свим школски приредбама.

Еколошка секција – упознавање и разумевање појма животне средине и њене заштите. Часови ће се реализовати и ван учионице у непосредној околини.

9. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРЈЕНТАЦИЈЕ

ЦИЉ:

Развијање спремности ученика да стичу знања о себи и о свету рада, да што објективније процењују своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве одређеног занимања и могућности запошљавања и да на основу тога доносе одлуке о избору занимања, као и да што успешније планирају правце свог професионалног развоја.

ЗАДАЦИ:

Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја.

Упознавање са светом рада и занимања, системом средњег образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање потребних информација.

Формирање правилних ставова према раду.

Оспособљавање за планирање свог професионалног развоја и доношење реалних одлука у вези са избором занимања.

Сарадња са родитељима ученика и подршка у пружању помоћи деци у професионалном развоју.

Успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика.

Разред	Садржај	Носиоци	Време
1.	-Сазнавање о основним карактеристикама занимања кроз редовну наставу (Свет око нас) -Занимање родитеља (ЧОЗ)	Учитељи	Током године
2.	-Занимања људи и средства рада (Свет око нас) -Посета некој институцији или установи	Учитељи	Током године
3.	-Ређа занимања и занати (ППД) -Посета некој радионици	Учитељи	Током године
4.	-Уметничка занимања, сликар, музичар, глумац, писац... -Посета галерији слика, позоришту	Учитељи	Током године
5.	-Упознавање са занимањима везаним за наставни предмет -Развијање радних навика (ЧОЗ) -Помоћ родитељима у учвршћивању радних навика код деце (родитељски састанак)	Предметни наставници Одељењске старешине	Током године Током године
6.	-Шта бих волео да будем кад порастем (ЧОЗ) -Колико школски успех утиче на будући избор средње школе (ЧОЗ)	Одељењске старешине	Током године

7.	-Промене које настају у свету занимања под утицајем увођења нових технологија (Техничко и информатичко образовање) -Моја интересовања (ЧОЗ)	Наставници техничког Од.старешине	Током године
8.	-Значај избора занимања (ЧОЗ) -Тестирање ТПИ -Индивидуални разговори са ученицима о резултатима ТПИ -Могућности уписа у жељену средњу школу -Могућности запошљавања у наредних 5-10 година (ЧОЗ) -Упознавање са полагањем завршног испита -Улога родитеља у избору средње школе (родитељски састанак)	Педагог, психолог Психолог Од.старешине, педагог, психолог Психолог из Завода за тржиште рада Од.старешине Психолог, педагог	XI II, III III,IV Током године V X XI
12.	„ Дан девојчица"	Тим за ПО	V
13.	-Реални сусрети	Тим за ПО	V, VI
14.	-Радионице из пројекта ПО на прелазу у средњу школу	Одељењске старешине 8.р. Педагог, психолог	Током године

10.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Брига о здрављу ученика заузима једно од кључних места у раду Школе. Од школске 2017/2018. године у оквиру предмета физико васпитање уведено је здравствено васпитање у првом и петом разреду, а од школске 2018/2019. године и у другом и шестом разреду. Брига о здрављу прожима се у редовној настави многих предмета / Свет око нас, Природа и друштво, Биологија, Географија, Хемија, Физичко и здравствено васпитање /, у часовима одељењског старешине, а представници неких институција локална средина веома су ангажовани при реализацији овог програма . Пре свих ту су здравствене установа, а посебно патронажна служба, Завод за јавно здравље, потом Црвеног крста и МУП-а. Циљ програма

је друштвена и лична брига о здрављу сваког детета. Један од најважнијих циљева у области здравствене заштите је и развијање, код сваког ученика појединачно, свести о значају очувања личног здравља и значаја његовог активног односа према томе, као и развијање правилног односа према исхрани, слободном времену, боравку у природи, редовним консултацијама у здравственим службама и избегавању ризичних ситуација и понашања, која могу штетно утицати на њих.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Систематски прегледи ученика у Дому здравља при упису у предшколско, први разред и даље у 3, 5. и 7. разреду, као и приликом уписа у средњу школу.	обављање прегледа у здравственој установи у присуству родитеља	-здравствене установе	октобар, новембар, април и мај
2.	Вакцинација ученика	вакцинација у здравственој установи у присуству родитеља	-здравствене установе	према календару здравствене установе
3.	Стоматолошки преглед	систематски прегледи зуба у школској амбуланти	-школски стоматолог	према календару здравствене установе
4.	Предавања Патронажне службе Дома здравља: према избору тема Дома здравља, а које се односе на	предавање у сваком одељењу од 1-8 разреда, према плану службе	Патронажна служба Дома здравља	према плану Дома здравља

	одређени узраст / од личне хигијене, преко здраве исхране, промена у пубертету до бављења спортом и заштите од алкохола, дувана и психоактивних супстанци /			
5.	Предавања о трговини људима представника МУП-а за ученике 7. или 8. разреда	радионице у сваком одељењу	МУП	према плану МУП-а

6.	Предавање о болестима зависности Завода за јавно здравље	радионице у сваком одељењу 7. и 8. разреда	вршњачки едукатори и одељењске старешине	према календару Завода
7.	Обележавање значајних датума везаних за здравствену превенцију	часови одељењског старешине, еколошка секција	одељењске старешине, предметни наставници	током године
8.	Теме за сваки разред према програму ОЗ	часови одељењске заједнице	одељењске старешине,	Током године
9.	Бављење спортом - сви часови физичког васпитања, часови спортских секција, боравак на настави у природи и излету, недеље спорта, наставак активности пројекта Здраво растимо	одржани часови физичког васпитања, секција, такмичења у овој области, турнира, рекреација током наставе у природи, излета и екскурзија	наставници физичког васпитања и одељењске старешине	током године на свим наведеним садржајима

11. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа у сарадњи са надлежним установама брине о социјалној заштити, посебно ученика из осетљивих друштвених група, на основу програма социјалне заштите. Уколико је потребно школа организује прикупљање средстава за ове сврхе кроз акције школског спорта, волонтирања и других добротворних акција.

Школа посебно води рачуна о ученицима који имају потешкоће у породичном окружењу – породица у процедури развода брака, лоши узајамни односи родитеља, озбиљнија болест ужег члана породице или ученика, тешки материјални услови, проремећаји понашања родитеља или ученика, болести зависности родитеља или ученика, други поремећаји понашања – бежање из школе, крађа, припадност деструктивној групи. За ове ученике организују се посебне активности у сарадњи са локалном заједницом, пре свега Центром за социјални рад.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Идентификација ученика са тешкоћама у емоционалном развоју, сазревању, променама у понашању, тешкоћама у напредовању и тежим породичним проблемима	подаци из упитника за родитеље ученика првог разреда, разговор са родитељима, подаци Центра за социјални рад (ЦСР), разговор са ученицима, ОС, наставницима.	родитељи, ЦСР, стручни сарадници, ОС, наставници.	током школске године
2.	Рад са родитељима на оснаживању за решавање проблема ученика који су последица поремећених породичних односа	саветодавно – инструктивни рад са родитељима и ученицима	стручни сарадници, наставници, ЦСР	током школске године
3.	Оспособљавање родитеља за решавање проблема који се односе на понашање ученика	Саветодавно – инструктивни рад са родитељима	Стручни сарадници, наставници, ЦСР	током школске године
4.	Сарадња са социјалним институцијама	предавања, саветодавни разговори, тематско – едукативне радионице, студије случаја	ЦСР, представници школе	према потреби
5.	Посредовање у остваривању права на материјалну помоћ /уџбеници, настава у природи, екскурзије/	упућивање дописа одговарајућој институцији и разговори са родитељима	одељењске старешине, ЦСР, општина, Црвени крст	током школске године
6.	Организација хуманитарних акција	договор са родитељима, ученицима и наставницима;	Ученички парламент, наставници	током школске године
7.	Донације у пројектима за ове ученике	у оквиру пројекта обезбеђивање средстава и помоћ овим ученицима	реализатори пројекта и организације које га финансирају	током године

12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине обухвата активности усмерене на развој еколошке свести, као и очување природних ресурса. Очување природних ресурса односи се и на упознавање са коришћењем и рационалном употребом тих ресурса у области енергетике. Школа доприноси заштити животне средине остваривањем програма заштите животне средине - локалним еколошким акцијама, заједничким активностима школе, родитеља и јединице локалне самоуправе у анализи стања животне средине и акција за заштиту животне средине.

У оквиру овог програма ученици се информишу о значају очувања животне средине, са посебним освртом на њихов лични допринос и ангажовање у реализацију акција на нивоу школе и локалне заједнице. На часовима одељењског старешине у свим узрастима обрађују се одређене теме. Посебне активности реализују наставници биологије у редовној настави и у раду еколошке секције. У редовној настави приликом обраде пригодних тема / Свет око нас, Природа и друштво, географија, биологија, физика, хемија, техничком / ученици ће добити информације о загађивачима ваздуха, глобалном отопљавању, променама у клими и њиховом утицају на живот на планети, значају одрживе енергије, значај селекције отпада, рециклаже истог, заштити вода, шума, утицај отпада, посебно пластике, на животну средину, опасности од пожара и поплава.

Редн. бр.	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Реализација тема на ЧОС-у: 1. 2. 3. и 4. разред „Природа се чува и воли“ , „На путу од куће до школе“ „Наше дружење на екскурзији“, „Уређујемо учионицу“, 5. 6.7. и 8. разред „Како се понашамо на екскурзији“, „Уређујемо учионицу“,	- часови одељењског старешине	-одељењске старешине	-према плановима током године
2.	Рад еколошке секције -израда едукативних паноа, постављање садница украсног шибља и цвећа у школском дворишту, прикупљање података са интернета о загађењу животне средине, обележавање дана борбе против пушења, Дана планете Земље,	-израда и постављање паноа, брига о биљкама у школском дворишту	Наставник задужен за рад еколошке секције, ученици	-према плановима током године
3.	Акција „Очистимо Србију“- локална средина	-чишћење околине Шабачке тврђаве	-ОС и ученици, остали запослени	Април или мај

4.	Сакупљање секундарних сировина -акција сакупљања старог папира -одлагање отпада у школи у посебним контејнерима	-током године редовно сакупљање и одлагање отпада и секундарних сировина	-ОС и ученици и предметни наставници, чланови еколошке секције	-током целе године
5.	Постављање жардињера са цвећем у школској згради и дворишту и уређење учионица	-током године редовно одржавање и неговање зеленила и школског	-ОС и ученици и предметни наставници	-током целе године

13. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом реализује се на основу програма сарадње са локалном самоуправом. Школа прати и укључује се у дешавања на територији јединице локалне самоуправе и заједно са њеним представницима планира садржај и начин сарадње, нарочито о питањима од којих зависи развитак школе. Ова сарадња одвија се и на територији издвојених одељења.

Као оснивач школе локална самоуправа значајно утиче на рад школе, а првенствено кроз различите облике финансирања, од свакодневног рада, до унапређења материјалнотехничких услова. Одељење за друштвене делатности, односно просветна инспекција прати рад школе, а такође и друге инспекцијске службе.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци активности	Време реализације
1.	Достављање свих извештаја о раду школе у претходној школској години	Секретар школе доставља извештаје Општинској просветној инспекцији	директор, помоћник директора и стручни сарадници	15.септембар

2.	Достављање Годишњег плана рада школе за наредну годину и Школски програм / који се доноси за 4 године /	Секретар школе доставља планове Општинској просветној инспекцији	директор, помоћник директора и Тим за израду ГП	15.септембар
3.	Спискови ученика и наставника који имају право на месечне карте / материјална накнада за исте /	-секретар школе доставља спискове Општинској просветној инспекцији	-ОС, наставници, секретар школе	7.септембар
4.	Израда различитих финансијских извештаја и финансијских планова , рачуни, изводи, потраживања школе, полугодишњи и годишњи извештаји	-шеф рачуноводства доставља податке сектору за друштвене делатности	-директор школе и шеф рачуноводства	сваког месеца током године
5.	Избор предсавника локалне самоуправе у Школски одбор	-секретар доставља захтев у складу са процедуром када је то потребно	-Школски одбор, директор и секретар школе	када је потребно да се бира нови члан
6.	Учешће на пројектима за средства унапређења материјално-техничких услова рада	-достављање потребне документације на конкурс	-помоћник директора, директор, остали учесници израде пројекта	током године
7.	Присуство различитим састанцима везаним за рад школе	-учешће директора, помоћника директора, шефа рачуноводства, секретара	-директор, помоћник, шеф рачуноводства, секретар	током године
8.	Присуство представника локалне самоуправе у неким активностима школе	-пријем ученика 1. разреда, прослеле Дана школе, Светог Саве, посета делегација ван града школе и сл.	-директор, помоћник директора, чланови Школског одбора	током године

9.	Разни инспекцијски прегледи везани за припремљеност школе за рад и рад током године	-обилазак инспектора	-секретар школе, директор, помоћник директора, стручни сарадници	током године
10.	Сарадња са месним канцеларијама на чијим територијама се налази матична школа и издвојена одељења	-разматрање проблема везаних за рад школе и решавање истих	-директор, представници месних заједница	током године

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Школа подстиче и негује партнерски однос са родитељима, односно другим законским заступницима ученика, заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Области, садржаји и облици сарадње са родитељима, односно другим законским заступницима деце и ученика, обухватају детаљно информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитнообразовних утицаја. Ова сарадња се одвија кроз индивидуалне и групне разговоре, одељењске и повремене опште родитељске састанке, рад Савета родитеља школе и укључивање родитеља у разне културне, друштвене, хуманитарне спортске и пројектне активности. Родитељи имају своје представнике у Школском одбору, које бирају из чланова Савета родитеља школе. Савет родитеља школе бира се сваке школске године до 15. септембра, чине га по један представник сваког одељења школе и предшколских група. Годишњим планом рада прецизније се одређује рад савета родитеља школе.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Први родитељски састанци – информисање родитеља о изменама у законима, правилницима и програмима, школским календаром, распоредом часова, терминима за индивидуалне разговоре и избору дестинација за наставу у природи и екскурзије, врши се избор представника у Савет родитеља школе.	-за родитеље предшколских група и ученика првог разреда општи родитељски са приредбом, а потом у свим одељењима одржани родитељски састанци	-одељењске старешине	-прва седмица септембра
2.	Родитељски састанци током године на којима се разматра успех одељења, васпитно-дисциплинске мере, реализација образовно-васпитног рада / редовна настава, допунска и додатна, такмичења, пробна тестирања итд/	-одржани родитељски састанци	-одељењске старешине	-на крају сваког тромесечја
3.	Избор агенција за реализацију излета, екскурзија, наставе у природи и екскурзија – представници родитеља	-састанци представника родитеља и избор	-родитељи и одељењске старешине	-септембар, октобар
4.	Присуство часовима у данима отворених врата	-сваког месеца један дан у седмици / школа утврђује и информише родитеље који су то дани / родитељи могу да присуствују часу или часовима у одељењу свог детета	-наставници, родитељи	-једном месечно према утврђеном распореду

5.	Свет занимања	Родитељи ученика осмог разреда добијају значајне информације о припремама ученика за полагање завршног испита, и о условима уписа у средњу школу. Реални сусрети са занимањима на радном месту родитеља добровољаца, за ученике 8.разреда	Чланови тима за професионалну оријентацију ученика, одељењске старешине, родитељи осмог разреда	Друго полугодиште
7.	Организација другарске већери за ученике осмог разреда	-разматрање понуда и избор објекта	- представници родитеља и ученика 8. разреда	мај
8.	Анкетирање родитеља о квалитету сарадње школе са породицом и анкетирање родитеља у процесу самовредновања рада школе	-анкетирани по 2-3 родитеља из сваког одељење школе на крају првог полугодишта , анкетирање чланова Савета родитеља школе на крају другог полугодишта, анкетирање родитеља у процесу самовредновања	-ОС и стручни сарадници	јануар и јуни, по плану самовредновања
9.	Ангажовање родитеља у Тиму за превенцију насиља, Тиму за школско развојно планирање, Тиму за самовредновање и Тимовима за подршку ученицима који раде по ИОП-у и Тиму за превенцију насиља	-учешће на седницама наведених тимова и другим активностима тих тимова	-чланови тимова, родитељи	током године

10.	Информисање родитеља: -на огласној табли школе информације о календару рада, сменама и звоњењу, терминима за индивидуалне разговоре, писменим проверама ученика током године и другим питањима -разна обавештења и информације о активностима и посебно резултатима са такмичења на сајту школе	-постављена обавештења и ажурирање сајта	-помоћник директора, наставник информатике, директор, наставници и стручни сарадници	током године
10.	Присуство родитеља разним културним и друштвеним активностима – приредбе, прославе, креативне радионице, реализација наставе, хуманитарне активности, присуство промоцији најуспешнијих ученика.	-присуство приредбама, изложбама, часовима отворених врата, присуство промоцији најуспешнијих ученика	-чланови тимова, родитељи	током године
11.	Разне акције родитеља - преко Градског савета родитеља реализација предавања за родитеље и ученике о превенцији болести зависности, учешће у пројектима	-предавање на Савету родитеља школе -активности пројеката	-чланови Савета родитеља школе, родитељи, директор и помоћник	током године
12.	Индивидуални разговори, саветодавни рад и помоћ у решавању проблема везаних за дете.	-разговори, помоћ, упућивање на друге институције	-ОС, стручни сарадници, директор и помоћник	током године

15. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА И НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

Школским програмом предвиђена је реализација наставе у природи за ученике разредне наставе у тарајању од 8 дана. Избор дестинација врше Тима за екскурзије и наставу у природи.

Основни циљеви излета и екскурзија су:

- уознавање са националним, историјским, културним и уметничким вредностима окружења

кроз који путују и окружења у ком бораве

- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава током боравка везаних за садржаје из различитих предмета, а посебно из историје, географије, биологије, ликовне културе, техничког и српског језика

- повезивање теоретских знања са практичним искуствима

- развијање одговорног односа према природи, културној баштини и понашања у складу са друштвеним нормама

- поштовање правила понашања у различитим окружњима и приликом обилазака различитих

културних споменика, верских објеката, музеја, галерија и сл.

- развијање другарских односа, толеранције на различитости, уважавање потреба других и ненасилно решавање конфликта

- развијање еколошких навика и чување животне средине

За ученике предметне наставе организују се једнодневне, односно дводневне екскурзије. Дестинације, време реализације и трајање прецизира се годишњим планом рада сваке школске године.

Туристичку агенцију која реализује екскурзије, излете и наставу у природи одабраће Савет родитеља, на основу утврђених критеријума. Након реализације биће израђени извештаји, који ће се разматрати на родитељским састанцима, седницама Савета родитеља школе, Наставничког већа и Школског одбора.

Основни циљеви наставе у природи су

- побољшање здравља и физичких способности ученик

- развијање здравствених и хигијенских навика и бриге о сопственом здрављу

- осамостаљивање ученика у реализацији различитих активности

- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава у непосредном природном

окружењу

- уознавање начина живота и рада људи у појединим крајевима

- изграђивање еколошких навика и чување животне средине

- повезивање теоретских знања са практичним активностима у амбијенталном окружењу и уочавање узрочно-последичних веза у конкретним природним условима

-уознавање са националним, историјским, културним и уметничким вредностима окружења кроз који путују и окружења у ком бораве

-социјализација ученика, стицање искустава у колективном духу, развијање спортског и такмичарског духа, тимског рада, другарских односа, толеранције на различитости, пружање подршке и помоћи другима, поштовање правила понашања у различитим окружњима и приликом обилазака различитих културних споменика, верских објеката, музеја, галерија и сл.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Тим за екскурзије и наставу у природи предлаже дестинације, на основу сакупљених предлога разредних већа	-на седници Наставничког већа утврђени и усвојени планови	Тим директор	до 1. септембра
2.	Информисање родитеља	-на одељењским родитељским састанцима	-Одељењске старешине	прва и друга седмица септембра
3	Расписивање тендера, прикупљање понуда, састанци представника родитеља и избор агенција	-прикупљена тендерска документација, одржани састанци и извршен избор	-секретар школе, помоћник директора, представници родитеља	у октобру
4.	Анкетирање родитеља и давање сагласности за одлазак ученика на наставу у природи, екскурзије и излете	-припрема и обрада анкете	-руководиоци одељењских већа, помоћник директора, ОС, секретар школе	-током прве и друге седмице октобра
6.	Реализација одабраних излета, наставе у природи и екскурзија	-одржане екскурзије, излети и настави у природи	ОС	Према календару сваке школске године
7.	Анализа реализованих излета, наставе у природи и екскурзија на родитељским састанцима, седници Наставничког већа, Савету родитеља Школски одбор	-одржани родитељски састанци и седнице	-ОС, вође пута, председник Савета родитеља и директор	после реализације активности

8.	Постављање панона са сликама на огласне табле у одељења, израда ЦД-ова за ученике и прикази реализованих активности у школском листу, сајту и фејсбук- страни школе	-урађене презентације екскурзија и наставе у природи	-ОС, чланови новинарске секције, наставник задужен за сајт, школски лист и фејсбук- страну школе	после реализације активности
----	---	--	--	------------------------------

16. ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

У матичној школи и у ИО Дреновац постоји школска библиотека. Школска библиотека је место библиотечко-информационе, васпитно-образовне и културне активности школе. У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко-информациона грађа (књиге, лексикони, енциклопедије, речници, серијске публикације и друго). Библиотека у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике. Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Вођење евиденције о књижном фонду у складу са прописима за библиотеке,	-евиденција ажурирана	-библиотекари	током године
2.	Набавка библиотечке грађе, њено инвентарисање, сигнирање и каталогизација	-отварање картица за нову грађу одмах по њеном набављању	-библиотекари	током године
3.	Издавање библиотечке грађе на употребу ученицима и наставницима (задуживање и раздуживање)	-евиденција уредна и благовремено вођена	-библиотекари	током године
4.	Упознавање ученика 1. разреда са библиотеком и начином њеног рада	-посета одељења 1. разреда школској библиотеци	-учитељи 1. разреда, библиотекари	септембар

5.	Обучавање ученика у коришћењу стручног фонда школске библиотеке	-увек када ученици први пут користе ову грађу	библиотекари и наставници српског језика	по потреби
6.	Израда годишњег и месечних планова рада	-урађени планови	библиотекари	септембар и сваки наредни месец
7.	Помоћ у организацији и реализацији часова редовне наставе српског језика и других предмета	-сарадања са предметним наставницима и припрема додатне наставне грађе	наставници српског језика, учитељи, остали наставници, библиотекари	током године
8.	Помоћ у реализацији активности у читалачком клубу и покретању активности читалачака значка	-сарадња са наставником који води читалачки клуб и наставницима српског језика и учитељима	наставници српског језика, учитељи	током године
9.	Пружање помоћи ученицима при избору литературе	-пружање помоћи посебно ученицима разредне наставе	библиотекари	свакодневно
10.	Пружање помоћи у организовању тематских изложби / знамените личности, јубилеји, чување језика /	-прикупљање грађе и прилога	Библиотекари, предметни наставници	током године
11.	Сарадња са градском библиотеком -посета и размена искуства у раду	-обилазак библиотеке	библиотекари	Најмање једном у полугодишту
12.	Обележавање Светског дана књиге – листа најчитанијих књига за све узрасте	-постављена листа у библиотеци	-библиотекари и наставници српског језика	април
13.	Акција сакупљања књига од ученика школе	-евиденција о добијеним књигама	-ОС и библиотекари	мај и јуни
14.	Расходовање оштећених и дотрајалих књига	-евиденција о расходованим књигама	-библиотекари	-јуни и август
15.	Предлог набавке нових књига према потребама школе	-списак књига које треба набавити	-библиотекари	-јуни и август

17. ОСТАЛИ САДРЖАЈИ И АКТИВНОСТИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

17.1. ПРОГРАМ ПРОДУЖЕНОГ БОРАВКА

У Школи је организован продужени боравак за ученике првог и другог разреда. Ученици бораве у продуженом боравку у зависности од смене коју похађају, пре или после наставе. Боравак ради од 7.00 до 16.00 часова. У оквиру продуженог боравка ученицима се обезбеђују оброк (ручак), игра, културно-уметничке, спортске активности, учење, израда домаћих задатака и извршавање других обавеза ученика у безбедном окружењу под надзором наставника.

Циљеви продуженог боравка:

- социјални и емоционални развој деце кроз стицање потребних знања и социјалних вештина
- развијање позитивне слике о себи и самопоуздање
- развијање самоконтроле код ученика
- спремност на сарадњу, разумевање потреба других, бољи вршњачки односи
- умеће ненасилног решавања сукоба и интеграције у вршњачком окружењу
- развијање креативности и стваралаштва
- промовисање здравог начина живота
- развој опште културе

Задаци:

- развијање радних навика код ученика и редовност у извршавању школских обавеза
- контрола и помоћ у изради домаћих задатака
- развијање самосталности
- проширивање и продубљивање знања
- развој социјализације
- боравак у игри, рекреацији, креативним радионицама и спортским активностима
- уређење простора
- сарадња са родитељима

17.2. УЧЕНИЧКИ ПАРЛАМЕНТ

Ученички парламент се формира на почетку сваке школске године избором по два представника свког одељења седмог и осмог разреда. Чланове бирају ученици на ЧОС-у. Чланови бирају председника и два члана представника ученика који учествују у раду Школског одбора. Ученички парламент има пословник о раду, а програм рада је састави део годишњег плана рада школе. Улога ученичког парламента је да најнепосредније и директно заступа интересе ученика и ради на оставривању њихових права. Ученички парламент ће:

- 1) Давати мишљење и предлоге стручним органима школе, Школском одбору, Савету родитеља и директору о:
  - правилима понашања у школи
  - мерама безбедности ученика
  - школским документима: Годишњем плану рада, Школском развојном плану, Школском програму
  - начину уређивања школског простора, избору уџбеника, слободним активностима, учешћу на спортским и другим такмичењима и организацији свих манифестација ученика у школи и ван ње и другим питањима од значаја за њихово образовање;
- 2) Разматрати однос и сарадњу ученика и наставника или стручног сарадника и атмосфере у школи;
- 3) Обавештавати ученике о питањима од посебног значаја за њихово школовање и о активностима ученичког парламента
- 4) Активно учествовати у процесу планирања развоја школе и у самовредновању школе;
- 5) Предложити чланове стручног актива за развојно планирање и тима за превенцију насиља из реда ученика.

17.3. СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Наставник, васпитач, стручни сарадник / без или са лиценцом / имају обавезу сталног стручног усавршавања, које је прецизирано посебним правилником. Стручно усавршавање обавља се у уставној и ван уставној. У школи је формитан Тим за стручно усавршавање који све послове из ове области прецизира годишњим планом рада. Подаци о стручном усавршавању ван уставној воде се у посебној евиденцији, а сертификати о похађању семинара и стручних скупова налазе се у досијеима запослених и у портфолијима наставника.

17.4. РУКОВОДЕЋИ, СТРУЧНИ И САВЕТОДАВНИ ОРГАНИ У УСТАНОВИ

Орган управљања у школи је Школски одбор.

Стручни органи су:

1. Наставничко веће,
2. одељењска већа,
3. Педагошки колегијум
4. Стручна већа:
  - Стручно веће учитеља,
  - Стручно веће уметности и вештина,
  - Стручно већа за српски језик,
  - Стручно веће за стране језике,

- Стручно веће природних наука,
  - Стручно веће историје, географије и верске наставе,
  - Стручно веће техничког и информатичког образовања,
  - Стручно веће физичког и здравственог васпитања
5. Директор образује тимове и активе за поједине области.

Летопис школе- школа има летопис у коме се евидентирају све значајније активности и делатност школе током школске године. Летопис се поставља на интернет старну сваке школске године.

Пројекти- Школа ће учествовати у свим пројектима за које Тим за пројекте у сарадњи са Наставничким већем и директором школе буде проценио да је корисно за ученике и запослене у Школи.

18. ИНДИВИДУАЛНИ ОБРАЗОВНИ ПЛАНОВИ

Индивидуални образовни планови су саставни део Школског програма. Раде се сваке школске године као додатна подршка у образовању и васпитању за ученике који имају потешкоћа у савладавању градива или за ученике који постижу резултате који превазилазе очекивани ниво образовних постигнућа. ИОП је посебан акт који има за циљ оптимални развој детета и ученика прилагођавањем начина оставаривања школског програма. ИОП израђује Тим за пружање додатне подршке ученику, а остварује се након сагласности родитеља, односно другог законског заступника ученика. Врсте ИОП-а су:

- ИОП-1- прилагођавање начина рада и услова у којима се одвија образовно-васпитни рад;
- ИОП-2- прилагођавање циљева, садржаја и начина оставривања програма наставе и учења и исхода образовно-васпитног рада и
- ИОП-3- проширивање и продубљивање садржаја образовно-васпитног рада за ученика са изузетним способностима.

ИОП-и се усвајају на седници Педагошког колегијума и саставни су део годишњег плана рада школе за сваку школску годину.

19. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Саставни део школског програма је и програм безбедности и здравља на раду који обухвата заједничке активности школе, родитеља, односно других законских заступника и јединице локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду. У реализацији садржаја из овог програма значајно учешће има ју представници ПУ Шабац.

Редни број	Активности	Начин реализације	Носиоци реализације	Време реализације
1.	Обука запослених о могућим узроцима и опасностима од пожара, о употреби заштитне ватрогасне опреме и демонстрација гашења пожара	-чланови ватрогасне јединице града реализују обуку запослених најмање једном током трајања програма	-директор, помоћник, ватрогасна јединица и запослени	-у току школске године
2.	Побољшање безбедности у саобраћају запослених и ученика - предавања саобраћане полиције за предшколске групе и ученике 1. разреда -	-предавања сеобраћане полиције -допис званичним институцијама	-директор и помоћник, представници савета родитеља школе, ученици	-септембар, октобар, током године
3.	Уклањање снега и леда на прилазима школи / тротоарима, улазима у школу и школском дворишту и уклањање леденица са крова изнад улаза	-уклањање снега и леда са критичних локација	-запослени у школи	Током зимских месеци по потреби
4.	Даље унапређење видеонадзора	-постављање нових камера	-директор школе	-у школској 2019/2020. години
5.	Реновирање спортских терена	-израда предрачуна трошкова, захтев општини за потребна средства, избор извођача, извођење радова	-директор школе, Школски одбор, домар	-до краја школске 2019/2020. године